

Nr 207.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till uppförande av nybyggnad för en statens sjuksköterskeskola.

(3:e avd.)

I anslutning till sin i årets statsverksproposition under kapitalbudgeten (bilaga 3, punkt 5) gjorda framställning har Kungl. Maj:t i propositionen nr 199, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden den 10 mars 1939, föreslagit riksdagen att till Uppförande av nybyggnad för statens sjuksköterskeskola å kapitalbudgeten för budgetåret 1939/40 under rubrik Statens allmänna fastighetsfond anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Efter redogörelse för nuvarande möjligheter till och grunder för utbildning av blivande sjuksköterskor erinras i propositionen, att *medicinalstyrelsen* i skrivelser den 15 oktober 1937 och 21 januari 1938 uppdragit riktlinjer för anordnandet av en permanent statlig sjuksköterskeskola samt föreslagit, att för densamma skulle uppföras en särskild byggnad i närheten av karolinska sjukhuset å Norrbacka. Styrelsen har därvid utgått från att undervisningen vid denna skola skulle bedrivas efter i huvudsak enahanda grunder som vid flertalet övriga sjuksköterskeskolor här i landet. I enlighet härmed skulle utbildningen vara tre-årig och innefatta såväl teoretisk som praktisk undervisning. Den teoretiska undervisningen, som avses omfatta en sammanlagd tid av 5 å 6 månader, skulle meddelas skild från den praktiska och förläggas till den föreslagna nybyggnaden, där även bostäder åt lärare och eleverna under denna tid skulle inrymmas. Den praktiska utbildningen skulle tillsvidare i huvudsak förvärfvas genom tjänstgöring å serafimerlasarettet, dock att viss specialutbildning skulle äga rum å karolinska sjukhuset, som i övrigt väsentligen reserverats för utbildning av Sophiahemmets sjuksköterskeelever. Härtill skulle komma några månaders tjänstgöring i öppen vård. Under tiden för tjänstgöringen å sjukhus förutsättas eleverna erhålla bostad genom sjukhusets försorg, medan de under tiden för den praktiska tjänstgöringen i övrigt skulle bo i den föreslagna nybyggnaden.

I anslutning härtill har styrelsen framlagt vissa beräkningar rörande lokalbehovet för skolan. Styrelsen har därvid förordat, att byggnaden skulle inrymma bostäder åt, förutom skolans ordinarie elever jämte nödigt antal provelever, eleverna vid centralskolan för utbildning av hemsjuksköterskor

under tiden för dessas teoretiska undervisning ävensom för sådana sjuksköterskeskolan tillhörande elever, vilka erfordra kompletterande utbildning i viss eller vissa sjukvårdsgrenar. Styrelsen anser vidare, att varje elev bör tillförsäkras eget rum med en golvyta om cirka 8 à 9 kvadratmeter. Med utgångspunkt härifrån har styrelsen beräknat antalet för elever erforderliga rum på följande sätt:

- 25 rum för ordinarie elever, vilka, fördelade å olika kurser, under cirka 10 månader av året åtnjuta teoretisk undervisning;
- 12 rum för elever vid centralskolan för specialutbildning av barnsjuksköterskor, respektive för elever, som tjänstgöra i öppen vård;
- 10 rum för elever, som erfordra kompletterande utbildning;
- 13 rum för provelever vid karolinska sjukhuset.

S:ma 60 elevrum.

Utöver dessa 60 elevrum avses omkring 5 rum för sjuka elever, vilka arbeta å sjukhus och äro behäftade med åkommor, vilka icke nödvändigt kräva sjukhusvård.

Styrelsen förutsätter jämväl, att skolans fasta personal beredes bostad inom skolbyggnaden. Härutinnan hänvisas till följande uppställning, vilken enligt styrelsens mening utvisar det ungefärliga personal- och lokalbehovet i berörda avseende.

A. Undervisningspersonal:	Bostäder:
1 föreståndarinna (B 17)	2 rum, tekök, badrum, w. c.
2 instruktionsköterskor (B 15) ..	2 rum, vardera med ljus alkov, bad, tekök och w. c.
2 s. k. hemsystrar eller biträdande lärarinnor (B 9)	2 rum, vardera med ljus alkov, bad, tekök och w. c.
B. Övrig personal:	
1 vaktmästare (B 7)	2 rum och kök, badrum, w. c.
1 kokerska (B 5)	1 rum med alkov.
2 telefonvakter, tillika sömmerskor	2 rum.
4 städerskor	4 rum.
5 köksbiträden och servitriser . . .	5 rum.
18 befattningshavare.	20 rum.

Härtill skulle komma vissa reservrum för bostadsändamål.

Behovet av undervisnings-, administrations- och ekonomilokaler har av styrelsen jämväl specificerats. Däri ingå bland annat:

- 1 föreläsningssal, rymmande cirka 50 sittplatser,
- 1 extra lektionsrum, rymmande cirka 30 sittplatser,
- 2 demonstrationsrum, därav ett utrustat med möjligheter till laboratoriearbete,
- 1 skolkök med matvrå, avsett för 12 à 16 elever,
- 1 gemensamt samlingsrum,
- 1 biblioteks- och läsrum,
- 3 expeditionsrum med gemensamt väntrum,
- 1 gymnastiksal;
- 1 matsal för elever och undervisningspersonal,

1 matsal med dagrum för övrig personal,
 1 frukostrum (konferensrum) för undervisningspersonal,
 1 dagrum och tekök i varje bostadsvåning för elever,
 1 badrum med badkar och duschar i varje bostadsvåning för elever,
 1 badrum för övrig personal;

1 vaktrum,
 1 telefonväxel,
 1 rum för sortering av ren tvätt,
 1 rum för förvaring av oren tvätt,
 samt ett flertal förrådsrum.

I anledning av ett av Kungl. Maj:t meddelat uppdrag har *byggnadsstyrelsen* med skrivelse den 22 februari 1938 överlämnat ett av arkitekten G. Birch-Lindgren upprättat ritningsförslag, omfattande *dels* en i fyra våningar uppförd byggnad som inrymmer 60 elevrum och 3 sjukrum ävensom expeditionlokaler och bostadsrum för föreståndarinna m. fl., *dels* en till denna byggnad ansluten gymnastikbyggnad, *dels* ock en med elevbyggnaden jämväl ansluten byggnad i tre våningar innehållande undervisningslokaler, matsalar, samlingsrum och kök samt rum för personal. Till byggnadskomplexets källarvåning har förlagts förråd av olika slag, pannrum samt en badavdelning.

Kostnaderna för genomförande av detta förslag, vilket i princip godkänts av medicinalstyrelsen, hava approximativt uppskattats sålunda:

Byggnadsarbeten	kronor 748,000		
Tillägg för undergrund	» 65,000	kronor	813,000
Värme-, vatten- och sanitetstekniska installationer enligt beräkning av William Anderssons konstruktionsbyrå ..	»		183,300
Elektriska belysnings- och svagströmledningar enligt beräkning av elektriska prövningsanstalten	»		65,000
Elektriska hissar enligt beräkning av elektriska prövningsanstalten	»		14,000
Utvändiga ledningar	»		17,500
Planeringsarbeten och stängsel	»		45,000
Ritningar, kontroll och administration samt oförutsedda utgifter	»		112,200

Kronor 1,250,000.

Ifrågavarande byggnad tänktes förlagd till visst Solna församlings löneboställe tillhörigt område. Detta förlägningsprojekt har emellertid sedermera av olika anledningar övergivits och förslag i stället uppkommit att för ändamålet taga i anspråk en i handlingarna närmare angiven del av blindinstitutets å Tomtebodas område.

Med anledning härav har byggnadsstyrelsen i samråd med medicinalstyrelsen låtit verkställa viss överarbetning av förenämnda ritningsförslag jämte tillhörande kostnadsberäkning samt med skrivelse den 6 mars 1939 överlämnat sju nya av arkitekten Birch-Lindgren uppgjorda ritningar jämte situationsplan. Kostnaderna för detta förslags genomförande har på grund av vissa ökade sprängnings- och terrasseringsarbeten m. m. uppskattats till 1,350,000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Jag har redan i samband med statsverkspropositionens framläggande i princip anslutit mig till medicinalstyrelsens förslag om inrättande av en permanent statlig sjuksköterskeskola. De riktlinjer för anordnande av en sådan skola, som styrelsen uppdragit, synas mig även i allt väsentligt kunna godtagas. I enlighet härmed förordar jag, att för skolans räkning uppföres en byggnad, avsedd för den teoretiska undervisningens behov och till bostäder åt eleverna under tiden för denna undervisnings meddelande. Jag utgår därvid från att eleverna under tiden för den praktiska utbildningen beredas bostäder genom vederbörande sjukhus försorg.

Beträffande förläggningen av ifrågasatt byggnad hava olika synpunkter gjort sig gällande, varvid ifrågasatts anknytning antingen till serafimerlasarettet eller till karolinska sjukhuset. För min del finner jag övervägande skäl tala för en förläggning i anslutning till karolinska sjukhuset. Jag delar alltså medicinalstyrelsens uppfattning i denna fråga. Därest riksdagen icke har något att däremot erinra, synes för ändamålet böra tagas i anspråk den föreslagna delen av blindinstitutets å Tomtebodas område, som tillförts statens allmänna fastighetsfond (byggnadsstyrelsens delfond) vid dennas inrättande.

Vad härefter angår lokalbehovets omfattning, ha medicinalstyrelsens beräkningar och byggnadsstyrelsens därpå grundade ritningsförslag icke givit mig anledning till några mera väsentliga erinringar. Jag har sålunda funnit ändamålsenligt, att i byggnaden beredas bostäder, förutom åt skolans ordinarie elever och nödigt antal provelever, jämväl åt eleverna vid central-skolan för specialutbildning av barnsjuksköterskor under den tid, dessa åtnjuta teoretisk undervisning, ävensom åt övriga elevkategorier, vilka av medicinalstyrelsen angivits. Jag anser mig även kunna tillstyrka, att eleverna förses med egna rum, då enligt verkställda kalkyler kostnaden för enkelrum med endast 10 å 15 procent beräknas överstiga kostnaden för dubbelrum. I fråga om elevrummens antal samt lokalbehovet i övrigt kan dock sannolikt viss begränsning ske, även om hänsyn tages till önskvärdenheten av att hava tillgång till reservutrymme i ej alltför ringa utsträckning. Jag förutsätter därför, att i samband med de definitiva ritningarnas utarbetande frågan om en begränsning av lokalbehovet upptages till närmare prövning och att därvid eventuellt framkomna möjligheter till besparingar tillvaratagas. Om så sker, torde totalkostnaden för byggnaden icke behöva överstiga det ursprungligen beräknade beloppet eller 1,250,000 kronor. För nästa budgetår torde ett belopp av 200,000 kronor vara tillfyllest för ändamålet.

Utskottet.

Till de av departementschefen förordade riktlinjer för anordnandet av en statlig utbildning av blivande sjuksköterskor kan utskottet i allt väsentligt ansluta sig. Utskottet har ej heller något att erinra mot att för tillgodoseende av den teoretiska undervisningens behov och för ordnandet av elevernas bostadsfråga under tiden för denna undervisning uppföres en särskild byggnad i huvudsaklig överensstämmelse med senast föreliggande förslag. I likhet med departementschefen förutsätter utskottet därvid, att i samband med de definitiva ritningarnas utarbetande frågan om lokalbehovets omfattning upptages till närmare prövning i syfte att begränsa kostnaderna för byggnadens uppförande. Utskottet tillstyrker alltså i princip Kungl. Maj:ts förslag.

I fråga om den praktiska sjukhustjänstgöringen, vilken enligt propositionen skulle tills vidare huvudsakligen förläggas till serafimerlasarettet och endast beträffande viss specialvård till karolinska sjukhuset, vill utskottet understryka önskvärdheten av att statens sjuksköterskeskola redan från början organisatoriskt anslutes till båda dessa sjukhus. Det synes utskottet uppenbart, att statens sjuksköterskeskola har ett naturligt intresse av att kunna i erforderlig utsträckning tillgodogöra sig de möjligheter, som nu nämnda sjukhus ur undervisningssynpunkt erbjuda och vilka äro av väsentlig betydelse för de allmänna sjukvårdsuppgifter skolans undervisning närmast avser. Med den omfattning, sjukvården vid karolinska sjukhuset kommer att erhålla, och med den gemensamma ledning av båda sjukhusen, som förefinnes, lära större svårigheter icke heller behöva möta att genom ledningens försorg på ett tillfredsställande sätt ordna de statliga elevernas praktiska tjänstgöring å dessa sjukhus utan att andra dit anknutna utbildningsintressen trädas för nära.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må såsom kapitalinvestering i statens allmänna fastighetsfond till *Uppförande av nybyggnad för statens sjuksköterskeskola* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Stockholm den 23 maj 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Gränebo, Johansson* i Fredrikslund, *Oscar Olsson, Svensson* i Kompermåla, *Asplund, Pauli, Larsson* i Varberg, *Magnusson* i Kalmar, *Bäckström, Bäcklund, von Heland* och *Domö*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock, Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Svensson* i Grönvik, *Persson* i Falla, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Närlinge, Weijne, Åqvist, Bergström* och *Mårtensson*.